Asesiad Effaith Integredig (IIA)

Mae'r Asesiad Effaith Integredig (IIA) wedi'i gynllunio i helpu i gefnogi'r Cyngor i wneud penderfyniadau gwybodus ac effeithiol tra'n sicrhau cydymffurfiaeth ag ystod o ddeddfwriaeth statudol, megis Deddf Cydraddoldeb 2010. Mae'n cynnwys 10 prif adran fel yr amlinellir isod:

- Adran 1 - Rheoliadau Deddf Cydraddoldeb 2010 (Dyletswyddau Statudol) (Cymru) 2011
- Adran 2 - Mesur y Gymraeg (Cymru) 2011 a Safonau'r Gymraeg
- Adran 3 - Dyletswydd Economaidd-Gymdeithasol
- Adran 4 – Dull Gweithredu seiliedig ar Hawliau Plant – Y Ffordd Gywir
- Adran 5 - Data
- Adran 6 - Ymgynghori
- Adran 7 - Penderfyniad

Swyddog Arweiniol	Pennaeth Gwasanaeth	Ardal Gwasanaeth ac Adran	Dyddiad
Emma Scherptong	**Sarah King**	**Llywodraethu a Phartneriaethau**	**23/11/22**

Amlinellwch y cynnig yn gryno gan nodi pa newid neu benderfyniad sydd i'w wneud, a darparwch hefyd unrhyw ddogfennaeth y gellir ei defnyddio i gefnogi hyn. **Beth yw'r cynnig sydd angen ei asesu?**
Strategaeth Hyrwyddo'r Gymraeg ddrafft 2022/27 sy'n nodi 3 amcan a chynllun gweithredu ar gyfer hyrwyddo a hwyluso'r defnydd o'r Gymraeg ym Mlaenau Gwent. Mae hefyd yn gosod targed ar gyfer cynyddu a chynnal nifer y siaradwyr Cymraeg dros gyfnod pum mlynedd y cynllun: **1) Gweithio gyda'n partneriaid i hybu ac annog y defnydd o'r Gymraeg o fewn teuluoedd a'r gymuned.**

2) Cynyddu'r ddarpariaeth ar gyfer addysg Gymraeg a gweithgareddau anffurfiol i blant a phobl ifanc.

3) Cynyddu'r cyfleoedd i bobl ddefnyddio'r Gymraeg yn y gweithle.

Adran 1 – Rheoliadau Deddf Cydraddoldeb 2010 (Dyletswyddau Statudol) (Cymru) 2011 *Amlinellwch yn gryno isod a fydd unrhyw effeithiau cadarnhaol neu negyddol, ar unrhyw grwpiau o bobl â nodweddion gwarchodedig, sy'n dod o dan Ddeddf Cydraddoldeb 2010, o ganlyniad i'r cynnig sy'n cael ei ystyried.*			
Nodweddion gwarchodedig	**A fydd y cynnig yn cael unrhyw effeithiau cadarnhaol ar y rhai sydd â nodweddion gwarchodedig?**	**A fydd y cynnig yn cael unrhyw effeithiau negyddol ar y rhai sydd â nodweddion gwarchodedig?**	**Amlinellwch sut y gallai'r cynnig wneud y mwyaf o unrhyw effeithiau cadarnhaol neu leihau unrhyw effaith negyddol. Nodwch unrhyw dystiolaeth o farn sydd gennych sy'n cefnogi hyn.**
Oed *(pobl o bob oed)*	Bydd y strategaeth yn cael effaith gadarnhaol ar bob oedran. Er enghraifft, annog defnydd o'r Gymraeg gan bob cenhedlaeth (e.e. dysgu'r blynyddoedd cynnar i'r henoed sy'n derbyn gofal).	Ni nodwyd unrhyw effeithiau negyddol.	Mae'r cynllun gweithredu yn nodi sut i gynyddu'r ddarpariaeth addysg cyfrwng Cymraeg o'r blynyddoedd cynnar i ddysgu ôl-16 a dysgu gydol oes. Mae'r cynllun gweithredu yn nodi sut i annog defnyddio a hwyluso gwasanaethau Cymraeg sydd ar gael i bobl o bob oed ym Mlaenau Gwent.
Anabledd *(pobl ag anableddau/cyflyrau hirdymor)*	Mae'r strategaeth yn cyd-fynd â fframwaith strategol Mwy na Geiriau Llywodraeth Cymru i gryfhau'r ddarpariaeth Gymraeg ym maes iechyd a gofal cymdeithasol. Ei nod yw cefnogi siaradwyr	Ni nodwyd unrhyw effeithiau negyddol.	Mae'r cynllun gweithredu yn ceisio sicrhau'r canlyniadau gorau posibl i siaradwyr Cymraeg gan gydnabod bod derbyn gwasanaethau yn eich dewis iaith yn gwella canlyniadau iechyd a llesiant.

	Cymraeg i dderbyn gwasanaethau yn eu hiaith gyntaf.		
Ailbennu Rhywedd *(unrhyw un y mae ei hunaniaeth o ran rhywedd neu ei fynegiant rhywedd yn wahanol i'r rhyw a roddwyd iddynt adeg eu geni)*	Bydd y strategaeth yn cael effaith gadarnhaol ar bob rhyw ac mae'n gynhwysol.	Ni nodwyd unrhyw effeithiau negyddol.	Nod y cynllun gweithredu yw cynyddu'r defnydd o'r Gymraeg ar draws holl gymunedau Blaenau Gwent, yn y gweithle ac o fewn lleoliadau addysg.

Nodweddion gwarchodedig	**A fydd y cynnig yn cael unrhyw effeithiau cadarnhaol ar y rhai sydd â nodweddion gwarchodedig?**	**A fydd y cynnig yn cael unrhyw effeithiau negyddol ar y rhai sydd â nodweddion gwarchodedig?**	**Amlinellwch sut y gallai'r cynnig wneud y mwyaf o unrhyw effeithiau cadarnhaol neu leihau unrhyw effaith negyddol. Nodwch unrhyw dystiolaeth o farn sydd gennych sy'n cefnogi hyn.**
Priodas neu Bartneriaeth Sifil *(pobl sy'n briod neu mewn partneriaeth sifil)*	Bydd y strategaeth yn cael effaith gadarnhaol ar bobl sy'n briod neu mewn partneriaeth sifil ac mae'n gynhwysol. Ei nod yw hyrwyddo a hwyluso'r defnydd o'r Gymraeg o fewn y teulu a'r gymuned.	Ni nodwyd unrhyw effeithiau negyddol.	Nod y cynllun gweithredu yw cynyddu'r defnydd o'r Gymraeg ar draws holl gymunedau Blaenau Gwent, yn y gweithle ac o fewn lleoliadau addysg.
Beichiogrwydd a Mamolaeth *(merched sy'n feichiog a/neu ar absenoldeb mamolaeth)*	Bydd y strategaeth yn cael effaith gadarnhaol ar fenywod sy'n feichiog a/neu ar absenoldeb mamolaeth ac mae'n gynhwysol. Ei nod yw hyrwyddo a hwyluso'r defnydd o'r Gymraeg o fewn y teulu a'r gymuned.	Ni nodwyd unrhyw effeithiau negyddol.	Nod y cynllun gweithredu yw cynyddu'r defnydd o'r Gymraeg ar draws holl gymunedau Blaenau Gwent, yn y gweithle ac o fewn lleoliadau addysg.
Hil *(pobl o gymunedau du, Asiaidd a lleiafrifoedd ethnig a*	Bydd y strategaeth yn cael effaith gadarnhaol ar bobl o gymunedau Du, Asiaidd ac ethnig ac mae'n gynhwysol.	Ni nodwyd unrhyw effeithiau negyddol.	Nod y cynllun gweithredu yw cynyddu'r defnydd o'r Gymraeg ar draws holl gymunedau Blaenau Gwent, yn y gweithle ac o fewn lleoliadau addysg.

gwahanol gefndiroedd hiliol)			
Crefydd neu Gred *(pobl â gwahanol grefyddau a chredoau gan gynnwys pobl heb unrhyw gredoau)*	Bydd y strategaeth yn cael effaith gadarnhaol ar bobl â gwahanol grefyddau a chredoau gan gynnwys pobl heb unrhyw gred ac mae'n gynhwysol.	Ni nodwyd unrhyw effeithiau negyddol.	Nod y cynllun gweithredu yw cynyddu'r defnydd o'r Gymraeg ar draws holl gymunedau Blaenau Gwent, yn y gweithle ac o fewn lleoliadau addysg.
Rhyw *(menywod a dynion, merched a bechgyn a'r rhai sy'n hunan-nodi eu rhyw)*	Bydd y strategaeth yn cael effaith gadarnhaol ar fenywod a dynion ac mae'n gynhwysol.	Ni nodwyd unrhyw effeithiau negyddol.	Nod y cynllun gweithredu yw cynyddu'r defnydd o'r Gymraeg ar draws holl gymunedau Blaenau Gwent, yn y gweithle ac o fewn lleoliadau addysg.
Cyfeiriadedd Rhywiol (lesbiaidd, hoyw, deurywiol, heterorywiol, arall)	Bydd y strategaeth yn cael effaith gadarnhaol ar bobl lesbiaidd, hoyw, deurywiol a heterorywiol ac mae'n gynhwysol.	Ni nodwyd unrhyw effeithiau negyddol.	Nod y cynllun gweithredu yw cynyddu'r defnydd o'r Gymraeg ar draws holl gymunedau Blaenau Gwent, yn y gweithle ac o fewn lleoliadau addysg.

Adran 2 - Mesur y Gymraeg (Cymru) 2011 a Safonau'r Gymraeg *Mae Mesur y Gymraeg 2011 a Safonau'r Gymraeg yn ei gwneud yn ofynnol i'r Cyngor roi 'sylw dyledus' i unrhyw effeithiau cadarnhaol neu negyddol y gallai'r cynnig eu cael ar gyfleoedd i ddefnyddio'r Gymraeg.*			
Gofynion	**A oes gan y cynnig unrhyw effeithiau cadarnhaol, negyddol neu niwtral o ran yr isod?**	**Beth ellir ei wneud i liniaru unrhyw effeithiau negyddol?**	**Dangoswch unrhyw dystiolaeth a ddefnyddiwyd i ffurfio'r farn hon.**
Cydymffurfiaeth â Safonau'r Gymraeg. *Er enghraifft, Safonau 88 - 93 – datblygu polisi ac adolygu polisïau presennol)*	Mae'r strategaeth wedi'i datblygu a'i chynhyrchu yn unol â Safonau'r Gymraeg (Rhif 1) 2015.	Ni nodwyd unrhyw effeithiau negyddol.	Yn ddiofyn, mae Strategaeth Hyrwyddo'r Gymraeg 2022/27 yn annog defnyddio a hwyluso'r Gymraeg.
Pa gyfleoedd sydd ar gael i hyrwyddo'r Gymraeg? *Er enghraifft, statws, defnydd o wasanaethau Cymraeg, defnydd o'r Gymraeg mewn bywyd bob dydd yn y gwaith / cymuned*	Mae'r strategaeth wedi'i datblygu a'i chynhyrchu yn unol â Safonau'r Gymraeg (Rhif 1) 2015 ac mae'n canolbwyntio ar hyrwyddo a hwyluso'r defnydd o'r Gymraeg.	Ni nodwyd unrhyw effeithiau negyddol.	Yn ddiofyn, mae Strategaeth Hyrwyddo'r Gymraeg 2022/27 yn annog defnyddio a hwyluso'r Gymraeg.
Pa gyfleoedd sydd yna i berson ddefnyddio'r Gymraeg? *Er enghraifft, staff, preswylwyr ac ymwelwyr*	Mae'r strategaeth wedi'i datblygu a'i chynhyrchu yn unol â Safonau'r Gymraeg (Rhif 1) 2015 ac mae'n canolbwyntio ar hyrwyddo a hwyluso'r defnydd o'r Gymraeg.	Ni nodwyd unrhyw effeithiau negyddol.	Yn ddiofyn, mae Strategaeth Hyrwyddo'r Gymraeg 2022/27 yn annog defnyddio a hwyluso'r Gymraeg.

Cyngor Bwrdeistref Sirol
Blaenau Gwent
County Borough Council

A yw'r Gymraeg yn cael ei thrin yn llai ffafriol na'r Saesneg?	Mae'r strategaeth wedi'i datblygu a'i chynhyrchu yn unol â Safonau'r Gymraeg (Rhif 1) 2015 ac mae'n canolbwyntio ar hyrwyddo a hwyluso'r defnydd o'r Gymraeg.	Ni nodwyd unrhyw effeithiau negyddol.	Yn ddiofyn, mae Strategaeth Hyrwyddo'r Gymraeg 2022/27 yn annog defnyddio a hwyluso'r Gymraeg.

Adran 3 - Dyletswydd Economaidd-Gymdeithasol (Penderfyniadau Strategol yn Unig - Cyfeiriwch at ein Canllawiau Adrodd Corfforaethol)

Mae **Dyletswydd Economaidd-Gymdeithasol** Llywodraeth Cymru yn darparu fframwaith i sicrhau bod mynd i'r afael ag anghydraddoldeb canlyniadau ar flaen y gad wrth wneud penderfyniadau.

Ystyriwch sut y gallai eich cynnig effeithio ar y grwpiau canlynol:

- Rhieni sengl a theuluoedd agored i niwed
- Pobl â llythrennedd/rhifedd isel
- Pensiynwyr
- Plant sy'n derbyn gofal
- Pobl ddigartref
- Gofalwyr
- Cymuned y Lluoedd Arfog
- Myfyrwyr
- Aelwydydd oedolion sengl
- Pobl sydd wedi profi'r system lloches
- Pobl o bob oed yn gadael lleoliad gofal
- Pobl sy'n byw yn yr ardaloedd mwyaf difreintiedig yng Nghymru (MALlC)
- Pobl sy'n ymwneud â'r system cyfiawnder troseddol
- Pobl sy'n camddefnyddio sylweddau

Anfanteision Economaidd-Gymdeithasol	A fydd y cynnig yn cael effaith gadarnhaol, negyddol neu niwtral?	Sut allech chi liniaru'r effeithiau negyddol a amlinellwyd?	Amlygwch unrhyw dystiolaeth a ystyriwyd (meintiol neu ansoddol)
Incwm Isel / Tlodi Incwm *(yn methu fforddio cynnal taliadau rheolaidd fel biliau, bwyd, dillad, cludiant ac ati)*	Bydd Strategaeth Hyrwyddo'r Gymraeg yn cael effaith gadarnhaol ar anfantais economaidd-gymdeithasol gan ei bod yn anelu at hyrwyddo a hwyluso'r defnydd o'r Gymraeg (gallu a mynediad at wasanaethau). Mae'n bosibl na fydd mynediad i gyrsiau hyfforddi Cymraeg, clybiau neu ddigwyddiadau Cymraeg, darpariaeth gofal plant blynyddoedd cynnar heb eu hariannu yn ymarferol i grwpiau sydd dan anfantais economaidd-gymdeithasol.	Hyrwyddo cyrsiau hyfforddi Cymraeg wedi'u hariannu'n llawn neu'n rhannol. Cyn belled ag y bo'n rhesymol bosibl, mae clybiau neu ddigwyddiadau Cymraeg yn rhad ac am ddim neu darperir prisiau gostyngol. Cynigir rhaglenni a all roi cymorth ariannol i rieni cymwys sydd am gael mynediad i ddarpariaeth gofal plant blynyddoedd cynnar cyfrwng Cymraeg.	Mae'r gallu i siarad, darllen, ysgrifennu a deall Cymraeg yn sgil werthfawr y mae cyflogwyr ledled Cymru yn gofyn amdani'n fawr a gall gynyddu rhagolygon swyddi cyffredinol. Gwell hygyrchedd i wasanaethau allweddol os cânt eu darparu trwy ddewis iaith.

Cyfoeth Isel a/neu Dim Cyfoeth *(digon o arian i dalu costau byw sylfaenol a thalu biliau ond heb unrhyw gynilion i ddelio ag unrhyw wariant annisgwyl a dim darpariaethau ar gyfer y dyfodol)*	Bydd Strategaeth Hyrwyddo’r Gymraeg yn cael effaith gadarnhaol ar anfantais economaidd-gymdeithasol gan ei bod yn anelu at hyrwyddo a hwyluso’r defnydd o’r Gymraeg (gallu a mynediad at wasanaethau). Mae’n bosibl na fydd mynediad i gyrsiau hyfforddi Cymraeg, clybiau neu ddigwyddiadau Cymraeg, darpariaeth gofal plant blynyddoedd cynnar heb eu hariannu yn ymarferol i grwpiau sydd dan anfantais economaidd-gymdeithasol.	Hyrwyddo cyrsiau hyfforddi Cymraeg wedi'u hariannu'n llawn neu'n rhannol. Cyn belled ag y bo'n rhesymol bosibl, mae clybiau neu ddigwyddiadau Cymraeg yn rhad ac am ddim neu darperir prisiau gostyngol. Cynigir rhaglenni a all roi cymorth ariannol i rieni cymwys sydd am gael mynediad i ddarpariaeth gofal plant blynyddoedd cynnar cyfrwng Cymraeg.	Mae’r gallu i siarad, darllen, ysgrifennu a deall Cymraeg yn sgil werthfawr y mae cyflogwyr ar draws Cymru yn gofyn amdani’n fawr a gall gynyddu rhagolygon swyddi cyffredinol. Gwell hygyrchedd i wasanaethau allweddol os cânt eu darparu trwy ddewis iaith.

Cyngor Bwrdeistref Sirol
Blaenau Gwent
County Borough Council

Amddifadedd Materol *(methu â chael gafael ar nwyddau a gwasanaethau sylfaenol h.y., cynhyrchion ariannol fel yswiriant bywyd, atgyweirio/amnewid nwyddau trydanol sydd wedi torri, cartref cynnes, hobïau ac ati)*	Bydd Strategaeth Hyrwyddo'r Gymraeg yn cael effaith gadarnhaol ar anfantais economaidd-gymdeithasol gan ei bod yn anelu at hyrwyddo a hwyluso'r defnydd o'r Gymraeg (gallu a mynediad at wasanaethau). Mae'n bosibl na fydd mynediad i gyrsiau hyfforddi Cymraeg, clybiau neu ddigwyddiadau Cymraeg, darpariaeth gofal plant blynyddoedd cynnar heb eu hariannu yn ymarferol i grwpiau sydd dan anfantais economaidd-gymdeithasol.	Hyrwyddo cyrsiau hyfforddi Cymraeg wedi'u hariannu'n llawn neu'n rhannol. Cyn belled ag y bo'n rhesymol bosibl, mae clybiau neu ddigwyddiadau Cymraeg yn rhad ac am ddim neu darperir prisiau gostyngol. Cynigir rhaglenni a all roi cymorth ariannol i rieni cymwys sydd am gael mynediad i ddarpariaeth gofal plant blynyddoedd cynnar cyfrwng Cymraeg.	Mae'r gallu i siarad, darllen, ysgrifennu a deall Cymraeg yn sgil werthfawr y mae cyflogwyr ar draws Cymru yn gofyn amdani'n fawr a gall gynyddu rhagolygon swyddi cyffredinol. Gwell hygyrchedd i wasanaethau allweddol os cânt eu darparu trwy ddewis iaith.

Amddifadedd Ardal *(ble rydych chi'n byw (ardaloedd gwledig), lle rydych chi'n gweithio (hygyrchedd trafnidiaeth gyhoeddus) Effaith ar yr amgylchedd?*	Bydd Strategaeth Hyrwyddo'r Gymraeg yn cael effaith gadarnhaol ar anfantais economaidd-	Hyrwyddo cyrsiau hyfforddi Cymraeg wedi'u hariannu'n llawn neu'n rhannol.	Mae'r gallu i siarad, darllen, ysgrifennu a deall Cymraeg yn sgil werthfawr y mae cyflogwyr ar

	gymdeithasol gan ei bod yn anelu at hyrwyddo a hwyluso'r defnydd o'r Gymraeg (gallu a mynediad at wasanaethau). Mae'n bosibl na fydd mynediad i gyrsiau hyfforddi Cymraeg, clybiau neu ddigwyddiadau Cymraeg, darpariaeth gofal plant blynyddoedd cynnar heb eu hariannu yn ymarferol i grwpiau sydd dan anfantais economaidd-gymdeithasol.	Cyn belled ag y bo'n rhesymol bosibl, mae clybiau neu ddigwyddiadau Cymraeg yn rhad ac am ddim neu darperir prisiau gostyngol. Cynigir rhaglenni a all roi cymorth ariannol i rieni cymwys sydd am gael mynediad i ddarpariaeth gofal plant blynyddoedd cynnar cyfrwng Cymraeg.	draws Cymru yn gofyn amdani'n fawr a gall gynyddu rhagolygon swyddi cyffredinol. Gwell hygyrchedd i wasanaethau allweddol os cânt eu darparu trwy ddewis iaith.

Cefndir Economaidd-Gymdeithasol *(dosbarth cymdeithasol h.y. addysg, cyflogaeth ac incwm rhieni)*	Bydd Strategaeth Hyrwyddo'r Gymraeg yn cael effaith gadarnhaol ar anfantais economaidd-gymdeithasol gan ei bod yn anelu at hyrwyddo a hwyluso'r defnydd o'r Gymraeg (gallu a	Hyrwyddo cyrsiau hyfforddi Cymraeg wedi'u hariannu'n llawn neu'n rhannol. Cyn belled ag y bo'n rhesymol bosibl, mae clybiau neu ddigwyddiadau Cymraeg	Mae'r gallu i siarad, darllen, ysgrifennu a deall Cymraeg yn sgil werthfawr y mae cyflogwyr ar draws Cymru yn gofyn amdani'n fawr a gall gynyddu rhagolygon swyddi cyffredinol.

Cyngor Bwrdeistref Sirol
Blaenau Gwent
County Borough Council

	mynediad at wasanaethau). Mae'n bosibl na fydd mynediad i gyrsiau hyfforddi Cymraeg, clybiau neu ddigwyddiadau Cymraeg, darpariaeth gofal plant blynyddoedd cynnar heb eu hariannu yn ymarferol i grwpiau sydd dan anfantais economaidd-gymdeithasol.	yn rhad ac am ddim neu darperir prisiau gostyngol. Cynigir rhaglenni a all roi cymorth ariannol i rieni cymwys sydd am gael mynediad i ddarpariaeth gofal plant blynyddoedd cynnar cyfrwng Cymraeg.	Gwell hygyrchedd i wasanaethau allweddol os cânt eu darparu trwy ddewis iaith.

Anfantais economaidd-gymdeithasol *(Pa effaith gronnol fydd y cynnig yn ei chael ar bobl neu grwpiau oherwydd eu nodwedd(ion) gwarchodedig neu fregusrwydd neu oherwydd eu bod eisoes dan anfantais)*	Bydd Strategaeth Hyrwyddo'r Gymraeg yn cael effaith gadarnhaol ar anfantais economaidd-gymdeithasol gan ei bod yn anelu at hyrwyddo a hwyluso'r defnydd o'r Gymraeg (gallu a mynediad at wasanaethau).	Hyrwyddo cyrsiau hyfforddi Cymraeg wedi'u hariannu'n llawn neu'n rhannol. Cyn belled ag y bo'n rhesymol bosibl, mae clybiau neu ddigwyddiadau Cymraeg yn rhad ac am ddim neu darperir prisiau gostyngol.	Mae'r gallu i siarad, darllen, ysgrifennu a deall Cymraeg yn sgil werthfawr y mae cyflogwyr ar draws Cymru yn gofyn amdani'n fawr a gall gynyddu rhagolygon swyddi cyffredinol. Gwell hygyrchedd i wasanaethau allweddol os cânt eu darparu trwy ddewis iaith.

	Mae'n bosibl na fydd mynediad i gyrsiau hyfforddi Cymraeg, clybiau neu ddigwyddiadau Cymraeg, darpariaeth gofal plant blynyddoedd cynnar heb eu hariannu yn ymarferol i grwpiau sydd dan anfantais economaidd-gymdeithasol.	Cynigir rhaglenni a all roi cymorth ariannol i rieni cymwys sydd am gael mynediad i ddarpariaeth gofal plant blynyddoedd cynnar cyfrwng Cymraeg.	

Cyngor Bwrdeistref Sirol
Blaenau Gwent
County Borough Council

Adran 4 – Dull Gweithredu seiliedig ar Hawliau Plant – Y Ffordd Gywir Mae'r Dull Gweithredu seiliedig ar Hawliau Plant – Y Ffordd Gywir yn fframwaith ar gyfer gweithio gyda phlant, wedi'i seilio ar Gonfensiwn y Cenhedloedd Unedig ar Hawliau'r Plentyn (CCUHP). Mae'n gosod CCUHP wrth wraidd cynllunio a darparu gwasanaethau ac yn integreiddio hawliau plant i bob agwedd ar wneud penderfyniadau, polisi ac ymarfer. Mae Y Ffordd Gywir yn canolbwyntio ar dri phrif thema, sef Cyfranogiad, Darpariaeth a Diogelu.			
Nodweddion gwarchodedig	**A fydd y cynnig yn cael unrhyw effeithiau cadarnhaol ar y Dull Gweithredu seiliedig ar Hawliau Plant?**	**A fydd y cynnig yn cael unrhyw effeithiau negyddol ar y Dull Gweithredu seiliedig ar Hawliau Plant?**	**Amlinellwch sut y gallai'r cynnig wneud y mwyaf o unrhyw effeithiau cadarnhaol neu leihau unrhyw effaith negyddol. Nodwch unrhyw dystiolaeth o farn sydd gennych sy'n cefnogi hyn.**
Cyfranogiad (plentyn neu berson ifanc fel rhywun sy'n cyfrannu'n weithredol at gymdeithas fel dinesydd)	Bydd, mae'r strategaeth yn ceisio hyrwyddo a hwyluso'r defnydd o'r Gymraeg ar gyfer plant a phobl ifanc.	Ni nodwyd unrhyw effeithiau negyddol.	Cynyddu'r ddarpariaeth addysg cyfrwng Cymraeg o'r blynyddoedd cynnar i ddysgu ôl-16. Cynyddu ymwybyddiaeth a dealltwriaeth o hanes diwylliannol yr iaith Gymraeg, a thrwy hynny godi ei phroffil a'i gwerth. Hwyluso'r cynnydd mewn mynediad i wasanaethau Cymraeg.
Darpariaeth (hawliau sylfaenol plant a phobl ifanc i oroesi a datblygu)	Bydd, mae'r strategaeth yn ceisio hyrwyddo a hwyluso'r defnydd o'r Gymraeg ar gyfer plant a phobl ifanc.	Ni nodwyd unrhyw effeithiau negyddol.	Cynyddu'r ddarpariaeth addysg cyfrwng Cymraeg o'r blynyddoedd cynnar i ddysgu ôl-16. Cynyddu ymwybyddiaeth a dealltwriaeth o hanes diwylliannol yr iaith Gymraeg, a thrwy hynny godi ei phroffil a'i gwerth. Hwyluso'r cynnydd mewn mynediad i wasanaethau Cymraeg.

Commented [GA1]: Link to Welsh info?

Commented [GA2]: English correction - on three main them - 'themes'??

Diogelu (mae plant a phobl ifanc yn cael eu hamddiffyn rhag camfanteisio, cam-drin neu wahaniaethu	Bydd, mae'r strategaeth yn ceisio hyrwyddo a hwyluso'r defnydd o'r Gymraeg ar gyfer plant a phobl ifanc.	Ni nodwyd unrhyw effeithiau negyddol.	Hwyluso'r cynnydd mewn mynediad i wasanaethau Cymraeg.

Adran 5 - Data

Amlinellwch unrhyw ddata neu dystiolaeth a ddefnyddiwyd i ddatblygu'r cynnig. Er enghraifft, gall hyn fod yn ymgynghoriadau blaenorol, data cenedlaethol/rhanbarthol/lleol, prosiectau peilot, adroddiadau, adborth gan gleientiaid ac ati.

Pa ddata/tystiolaeth a ddefnyddiwyd? - darparwch unrhyw ddolenni.	Beth oedd y canfyddiadau allweddol?	Sut mae'r data/tystiolaeth wedi llywio'r cynnig hwn?
Dangosyddion Cenedlaethol Llesiant - Data cenedlaethol yn rhoi trosolwg o'r defnydd o'r Gymraeg ar draws Cymru https://gov.wales/wellbeing-wales-2022-wales-vibrant-culture-and-thriving-welsh-language-html **Arolwg Blynyddol o'r Boblogaeth (Hydref 2020 i Medi 2021)**	Mae lefelau rhuglder wedi aros yn sefydlog ar 10-11% ers 2012-13. Canran y bobl sy'n gallu siarad Cymraeg ond ddim yn rhugl yw 24% (sydd wedi bod yn cynyddu dros y blynyddoedd diwethaf). Ar gyfer y flwyddyn a ddaeth i ben 30 Medi 2021, adroddodd yr Arolwg Blynyddol o'r Boblogaeth fod 29.5% o bobl tair oed neu hŷn yn gallu siarad Cymraeg. Mae'r ffigur hwn yn cyfateb i tua 892,500 o bobl. Mae hyn 0.8 pwynt canran yn uwch na'r flwyddyn flaenorol (y flwyddyn a ddaeth i ben 30 Medi 2020), sy'n cyfateb i tua 20,300 yn fwy o bobl.	Cefnogi'r asesiad o'r Strategaeth Hyrwyddo'r Gymraeg 2017/22 flaenorol a'i defnyddio fel llinell sylfaen i lywio datblygiad amcanion a chynllun gweithredu'r strategaeth newydd.

Arolwg Poblogaeth Cenedlaethol (Arolwg Cymru) (Ebrill 2021 i Mawrth 2022) **Cyfrifiad Ysgolion Blynyddol ar Lefel Disgyblion (CYBLD) (2019-20)**	Mae'r niferoedd isaf o siaradwyr Cymraeg ym Mlaenau Gwent (10,300) Mae'r canrannau isaf o siaradwyr Cymraeg ym Mlaenau Gwent (15.5%) Yn deall Cymraeg llafar - Ydw (12%), Nac ydw (88%) Yn darllen Cymraeg - Ydw (10%), Nac ydw (90%) Gallu siarad Cymraeg - Dim ond ychydig o Gymraeg dw i'n gallu siarad (61%) Gallu siarad Cymraeg (oedolion) – Ddim yn gallu siarad Cymraeg (81%) 88% ddim yn gallu siarad Cymraeg Pobl yn defnyddio'r Gymraeg mewn bywyd bob dydd – Nac ydw 97%	

Cyfrifiad Blynyddol Gweithlu Ysgolion (SWAC) (2019-20)	Carfan Blwyddyn 1 (cyfanswm o 728 o ddisgyblion) Addysgir 29 o ddisgyblion (4%) trwy gyfrwng y Gymraeg. Yn unol â Strategaeth Cymraeg 2050 - y targed yw i 75 (10%) o Garfan Blwyddyn 1 gael eu haddysgu drwy gyfrwng y Gymraeg (cynnydd o 6 pwynt canran). Mae nifer o ymarferwyr ysgolion cynradd ac uwchradd cyfrwng Saesneg yn nodi nad oes ganddynt unrhyw sgiliau iaith Gymraeg lefel mynediad neu sylfaen. Ychydig iawn sy'n nodi bod ganddynt sgiliau iaith uwch neu'n hyfedr. Cynradd - Addysgu trwy gyfrwng y Gymraeg (12%) (Cyfanswm staff 228, 27 yn gallu) Uwchradd - Dysgu trwy gyfrwng y Gymraeg (4%) (Cyfanswm staff 82, 3 yn gallu) Ôl-16 Coleg Gwent - Staff yn rhugl yn y Gymraeg (1%); Cymraeg Uwch (2%)	

A oes unrhyw fylchau mewn data neu wybodaeth ac os felly, beth ydynt a sut yr ydych yn bwriadu mynd i'r afael â hwy?
Ar adeg cynnal yr Asesiad Effaith Integredig hwn, roedd targed statudol Strategaeth Hyrwyddo'r Gymraeg 2022/27 yn seiliedig ar ddata Cyfrifiad 2011. Rhyddhawyd data iaith Gymraeg Cyfrifiad 2021 ar 6 Rhagfyr 2022 ac fe'i defnyddiwyd i lywio targed statudol Blaenau Gwent.

Adran 6 - Ymgynghori

Gan ddefnyddio'r cwestiynau isod rhowch fanylion unrhyw ymgynghoriadau neu ymgynghoriadau sydd wedi'u cynllunio i gefnogi'r cynnig, gan gyfeirio at Egwyddorion Gunning fel y bo'n briodol:

Egwyddor 1: Rhaid ymgynghori pan fydd y cynigion yn dal mewn cyfnod ffurfiannol. Mae'n rhaid nad ydych eisoes wedi gwneud eich meddwl i fyny.
Egwyddor 2: Rhaid rhoi rhesymau digonol i ganiatáu ystyriaeth ac ymateb deallus. A yw pobl wedi cael y wybodaeth a'r cyfle i ddylanwadu?
Egwyddor 3: Rhaid rhoi digon o amser i ystyried ac ymateb. A yw'r ymgynghoriad yn ddigon hir o ystyried yr amgylchiadau?
Egwyddor 4: Rhaid ystyried cynnyrch yr ymgynghoriad yn gydwybodol wrth wneud y penderfyniad terfynol

Ystyriwch y cwestiynau canlynol os gwelwch yn dda:

1. Gyda phwy wnaethoch chi ymgynghori?

Cynhaliwyd dau gam ymgynghori ar y strategaeth (anffurfiol a statudol) a gofynnwyd am adborth ar y strategaeth arfaethedig gan amrywiaeth o randdeiliaid y cyfeiriwyd atynt yn y strategaeth. Fel rhan o'r cyfnod ymgynghori statudol roedd 39 o ymatebwyr i'r arolwg.

2. Pryd y cynhaliwyd yr ymgynghoriad ac a roddwyd digon o amser ar gyfer ymateb?

Rhagfyr 2021 a Tachwedd i Rhagfyr 2022.

3. A ddarparwyd digon o wybodaeth i ymateb yn effeithiol?

Cynhaliwyd gweithdy rhanddeiliaid i asesu'r hen Strategaeth Hyrwyddo'r Gymraeg 2017/22 er mwyn helpu i lunio datblygiad y strategaeth newydd.

Yn ystod y cyfnod ymgynghori ffurfiol darparwyd copi o Asesiad Strategaeth Hyrwyddo'r Gymraeg 2017/22, ynghyd â chopi o Strategaeth Hyrwyddo'r Gymraeg ddrafft 2022/27.

Cyngor Bwrdeistref Sirol Blaenau Gwent County Borough Council

4.Beth oedd y canfyddiadau?

Fel rhan allweddol o’r cyfnod ymgynghori statudol ar gyfer Strategaeth Hyrwyddo’r Gymraeg Blaenau Gwent 2022-27 cafodd rhanddeiliaid y cyfle i roi adborth ar y strategaeth ddrafft drwy arolwg ar-lein (ar gael yn Gymraeg a Saesneg).

Roedd yr arolwg yn cynnwys cwestiynau cyffredinol ynghylch strwythur y strategaeth; cwestiynau ar ein targed siaradwyr Cymraeg blynyddol; cwestiynau ar ein hamcanion drafft; a chwestiynau demograffig ‘Amdanoch Chi’. Dosbarthwyd hwn i'r holl randdeiliaid y cyfeirir atynt yn y strategaeth.

Ar y cyfan, cafwyd adborth cadarnhaol am y defnydd o iaith y cynllun a gwnaed sylwadau ei fod yn gryno, yn hawdd ei ddarllen, ac yn ddealladwy. Roedd rhai sylwadau’n awgrymu y gellid defnyddio llai o jargon ac ystadegau, ond teimlwn ei bod yn bwysig nodi’r cyd-destun deddfwriaethol a pholisi ar gyfer y strategaeth.

Yn gyffredinol, roedd pobl yn gefnogol i’n targed defnydd o’r Gymraeg, ond awgrymodd rhai ymatebwyr y gallem fod yn fwy uchelgeisiol. Sylwer, gall y targed newid yn dilyn cyhoeddi data iaith Gymraeg Cyfrifiad 2021 ar 6 Rhagfyr 2022.

Rhannodd rhai ymatebwyr eu pryderon ynghylch cael Strategaeth Hyrwyddo’r Gymraeg ar gyfer Blaenau Gwent a’i bod yn cael ei gwneud yn flaenoriaeth yn erbyn materion brys eraill (er enghraifft, argyfwng Costau Byw), o ystyried mai Blaenau Gwent sydd â’r nifer isaf o siaradwyr Cymraeg yng Nghymru. Mae’r adborth hwn wedi’i ystyried ac mae’n nodi’r angen i flaenoriaethu newid cadarnhaol mewn agwedd tuag at y Gymraeg yn yr ardal fel cam gweithredu ar draws pob un o’n tri amcan.

Dywedodd pobl wrthym mai canolbwyntio ar addysg a chefnogi a hyrwyddo hyfforddiant iaith Gymraeg i oedolion fyddai’n ein helpu orau i gyflawni a/neu ragori ar nodau’r cynllun. Mae hyrwyddo cyfleoedd o'r fath ar draws Blaenau Gwent yn rhan o'n cynllun gweithredu.

Amcan un
Pleidleisiodd 67% o gyfranogwyr eu bod yn weddol gefnogol i fod yn gwbl gefnogol.

Roedd sylwadau nad oeddent yn gefnogol yn amlinellu y dylai defnyddio a hwyluso’r Gymraeg fod yn fater o ddewis, ond roedd llawer o’r ymatebion yn gadarnhaol i’r cynllun galluogi pobl i ddefnyddio’r Gymraeg a hyrwyddo’r Gymraeg.

Roedd yr adborth hefyd yn canolbwyntio ar sicrhau bod gwersi Cymraeg ar gael i'r cyhoedd ac mae hyrwyddo'r holl gyfleoedd ar draws Blaenau Gwent yn rhan o'n cynllun gweithredu.

Amcan dau

Pleidleisiodd 80% o'r cyfranogwyr eu bod yn weddol gefnogol.

Mae hyn yn gyson â'r ffocws ar addysg yw'r testun mwyaf cyfredol yn ein hadborth, maes sy'n nodwedd o'r cynllun ac sy'n cyd-fynd yn agos â gwaith Cynllun Strategol Cymraeg mewn Addysg 2022/32. Mae awgrymiadau i helpu i gyflawni'r amcan hwn megis sefydlu tudalennau cyfryngau cymdeithasol i gefnogi rhieni â phlant mewn addysg Gymraeg yn ogystal â ffurfio/hyrwyddo clybiau yn awgrymiadau sy'n cael eu cynnwys yn ein cynllun gweithredu.

Amcan tri

Pleidleisiodd 75% o'r cyfranogwyr eu bod yn weddol gefnogol i fod yn gwbl gefnogol.

Roedd y rhan fwyaf o'r ymatebion yn cydnabod yr heriau o ystyried nifer ein siaradwyr Cymraeg, er bod awgrymiadau cadarnhaol wedi'u gwneud yr ydym eisoes wedi dechrau eu rhoi ar waith megis mwy o hyrwyddo'r hyfforddiant sydd ar gael i staff a defnyddio bathodynnau 'Dysgu Cymraeg'.

I gloi, roedd yr ymatebwyr ar y cyfan yn gefnogol i amcanion a chynllun gweithredu drafft ein Strategaeth Hyrwyddo'r Gymraeg 2022/27. Mae'r holl syniadau ac awgrymiadau a ddarparwyd wedi'u coladu a byddant yn cael eu defnyddio i helpu i lunio'r camau a'r gweithrediadau a gymerwn i gefnogi ei gyflawni a fydd yn ein galluogi i gyrraedd neu ragori ar ein targed blynyddol.

5. A yw'r canfyddiadau wedi'u hystyried mewn perthynas â'r penderfyniad?

Croesawyd yr adborth a dderbyniwyd a bydd yn cael ei ddefnyddio i helpu i siapio gweithrediad y strategaeth (er enghraifft, awgrymiadau cadarnhaol ar sut y gallwn gynyddu a hwyluso'r defnydd o'r Gymraeg yn y gymuned ac ati).

Adran 7 - Penderfyniad *Gan ddefnyddio'r wybodaeth yr ydych wedi'i chasglu o adrannau 1-9, nodwch yn y tabl isod a allwch fwrw ymlaen â'r cynnig.*		
Parhau gyda'r cynnig yn ei ffurf bresennol	**Ie X**	**Nage ☐**
Parhau gyda'r cynnig ond cymryd i ystyriaeth gamau rhesymol i liniaru unrhyw effeithiau negyddol y cynnig	**Ie ☐**	**Nage X**

Cysylltwch â Polisi a Phartneriaethau os oes angen unrhyw gyngor neu arweiniad pellach arnoch ar gwblhau eich asesiad drwy lissa.friel@blaenau-gwent.gov.uk neu emma.scherptong@blaenau-gwent.gov.uk